

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Podejmowanie decyzji zakupowych Krok po kroku

Dr hab. Aleksandra Burgiel-Szewc, prof. UE

Organizatorzy

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Data: 16.12.2024 r.

Kto jest konsument?

Kto jest konsument?

To osoba, która zaspokaja **potrzeby** konsumpcyjne, użytkując dobro/ korzystając z usługi.

W procesie decyzyjnym jednostka może pełnić różne role:

- inicjatora zakupu,
- osoby wpływającej na decyzje zakupowe i/lub na decydenta,
- nabywcy,
- osoby finansującej,
- reperującej lub pozbywającej się danego produktu.

Konsument ≠ Nabywca ≠ Klient

Co to jest potrzeba?

- brak czegoś
- pożądanie określonego produktu w wyniku niedoboru czegoś niezbędnego do życia człowieka
- dostrzegana przez jednostkę różnica pomiędzy stanem pożądanym a rzeczywistym

Czym są zachowania konsumentów?

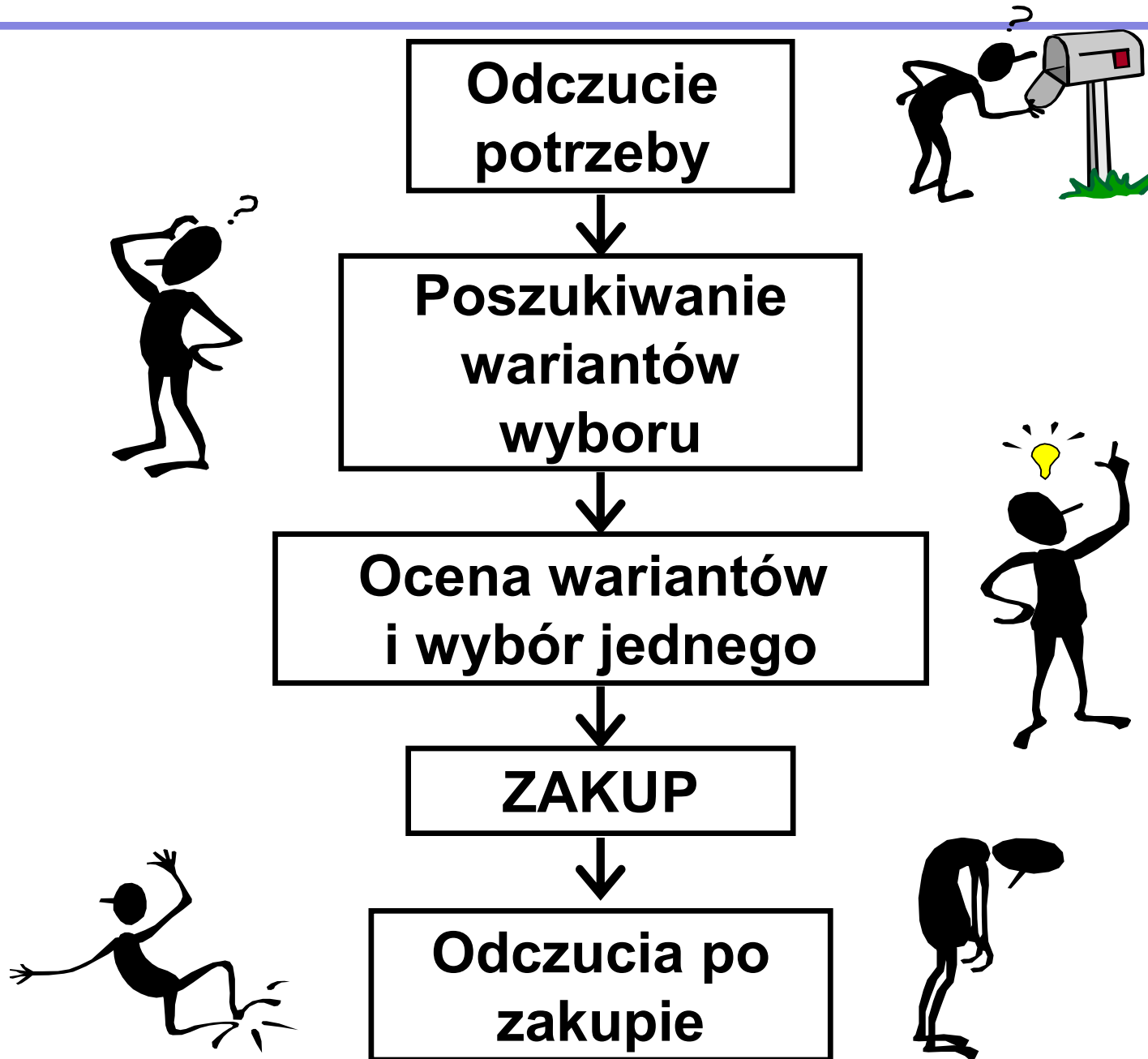
Termin ten odnosi się do wszystkich zachowań, które konsumenci przejawiają w trakcie:

- poszukiwania,
- nabywania,
- użytkowania,
- dokonywania oceny,
- i dysponowania

dobrami, które mają zaspokoić ich potrzeby konsumpcyjne.

Jak decydujemy?

Podjmowanie decyzji to proces

Podejmowanie decyzji - etapy

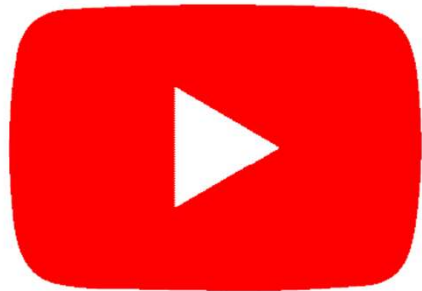
- 1. UŚWIADOMIENIE SOBIE POTRZEBY** - jestem głodny
- 2. POSZUKIWANIE INFORMACJI O OPCJACH** - co mam w lodówce, co mogę znaleźć w sklepie obok
- 3. PORÓWNANIE OPCJI I WYBÓR JEDNEJ** - chyba chciałbym zjeść kanapkę ze sklepu
- 4. ZAKUP** - idę kupić
- 5. DOŚWIADCZENIA I OCENY PO ZAKUPIE** - czy jestem zadowolony z tego wyboru?

Podejmowanie decyzji to także ścieżka

Na tej ścieżce dochodzi do spotkań z marką (touchpointy)

Netto ZDROWY ROZSADEK. KAŻDEGO DNIA.
OFERTA OBOWIĄZUJE OD 6.09 DO 11.09.2021

OSZCZĘDZASZ 13zł 18 ⁹⁹ / 5 kg 5⁹⁹ Cebula 5 kg (20/1) kg	OSZCZĘDZASZ 9zł 17 ⁹⁹ / 1 kg 8⁹⁹ Schab 1 kg
88% TANIEJ 333* Maso Polskie ekstra Miśkovița 200 g (10/1) kg	50% TANIEJ 179 Mleko Świeże 3,2% Miętko 1 l
OSZCZĘDZASZ 290 12 ⁹⁹ / 2 l 9⁸⁹ Olej rzepakowy Wielkopolski 2 l (4/1) 4,94/1 l	70% TANIEJ 1225 Kawa mielona MK Café Premium 250 g (10/1) 12,25/1 kg

0% ASY TYGODNIA

Netto WSZYSTKO W DOBREJ CENIE OD 26 LAT

TYDZIEŃ POLSKI
DOBRE, BO Z POLSKI!
TWOJE ULUBIONE PRODUKTY W PROMOCYJNYCH CENACH!

Rodzaje decyzji konsumenckich

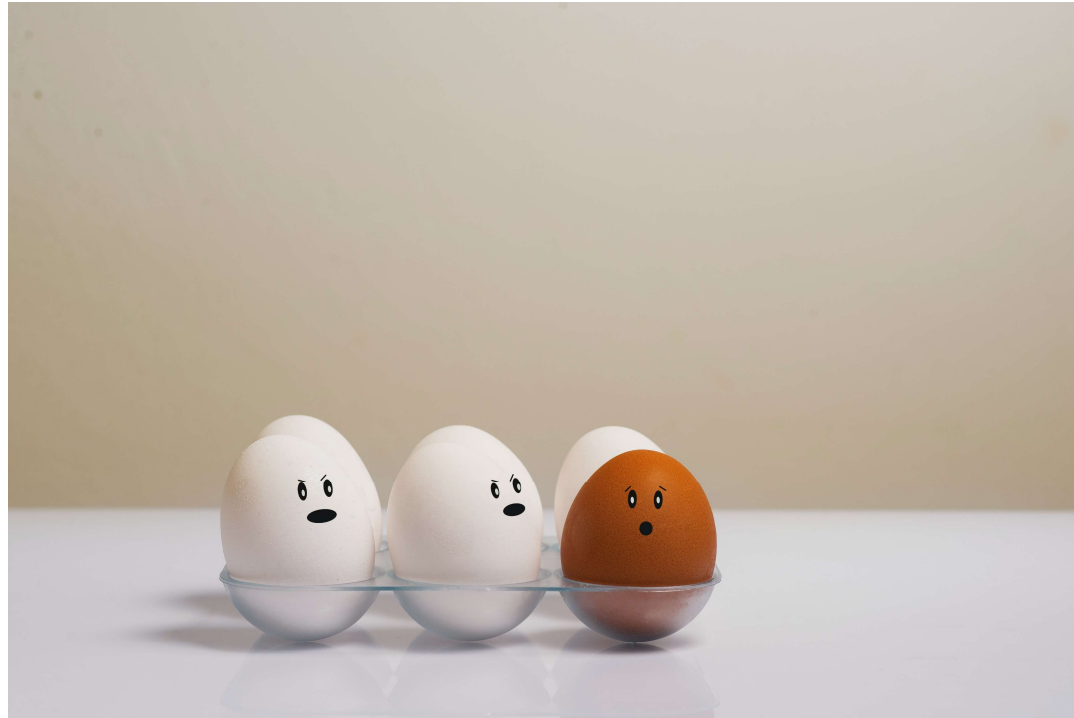
Rozważne

Nawykowe
(zwyczajowe)

Impulsywne

Co na nas wpływa?

Co na nas wpływa

Kulturowe

- kultura
- subkultura
- klasa społeczna

Społeczne

- grupa odniesienia
- rodzina
- rola społeczna
- status

Osobiste

- wiek i etap życia
- zawód
- sytuacja ekonomiczna
- styl życia
- ambicje i aspiracje życiowe

Psychologiczne

- motywacja
- percepcja
- proces uczenia się
- postawy
- osobowość

Czy jesteśmy racjonalni?

Homo oeconomicus

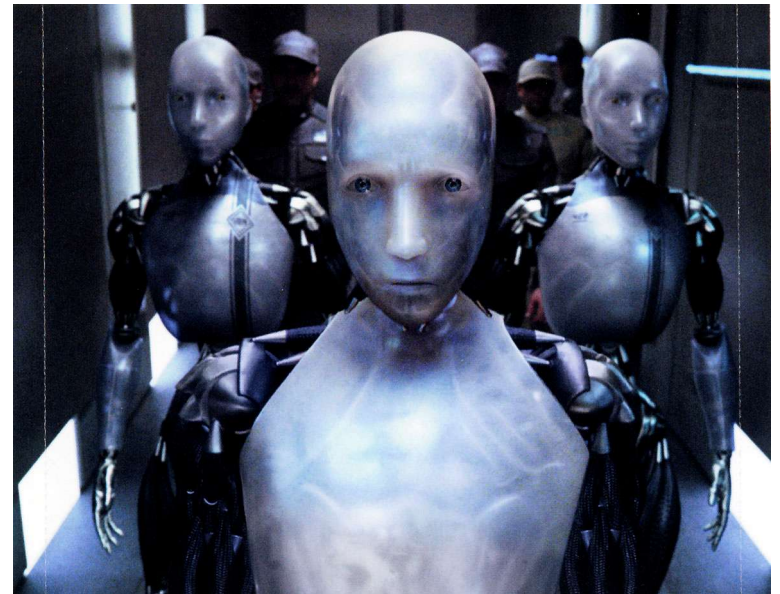
A woman in a grey blazer is sitting at a wooden desk, working on a laptop. Her hands are on the keyboard. On the desk, there is a black calculator with orange buttons, several stacks of US dollar bills, and some papers with charts and graphs. The background is slightly blurred, showing a modern office environment.

Jak ekonomia widzi człowieka

Ekonomia głównego nurtu od drugiej połowy XIX w. używa modelu *homo oeconomicus*.

Homo oeconomicus jest jednostką:

- doskonale racjonalną,
- pozbawioną emocji,
- dysponującą pełną wiedzą,
- obdarzoną doskonałymi zdolnościami analitycznymi...

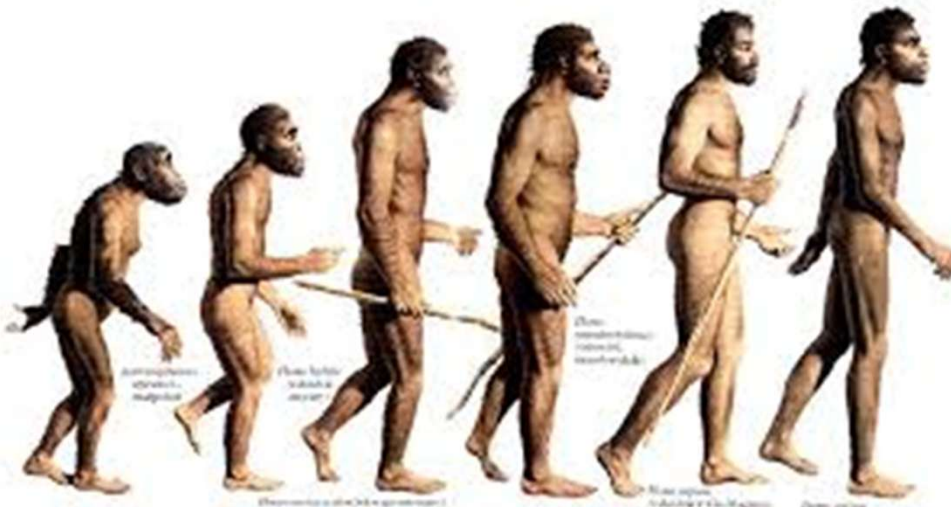

W poszukiwaniu homo oeconomicusa

Homo oeconomicus kontra Homo sapiens

Homo oeconomicus kontra Homo sapiens

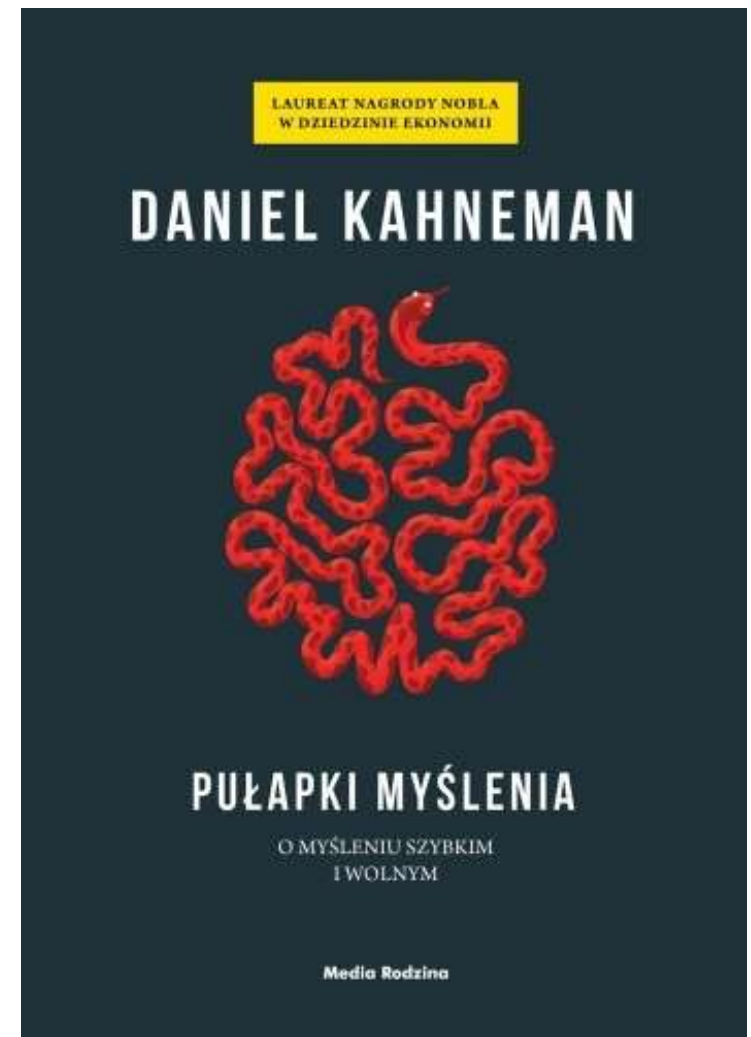
Model człowieka w pełni racjonalnego nie jest prawdziwy, ponieważ:

- Człowieka cechują **ograniczenia poznawcze**
- Ograniczenia te prowadzą do stosowania **uproszczonych zasad** rozumowania, które kierują ludzkim zachowaniem
- Ludzie mają tylko **częstkową wiedzę** na temat rzeczywistości
- Przy ograniczonym pojmowaniu świata **pojawiają się zakłócenia**, włączają się też mechanizmy **działania stadnego**

Noblista z ekonomii

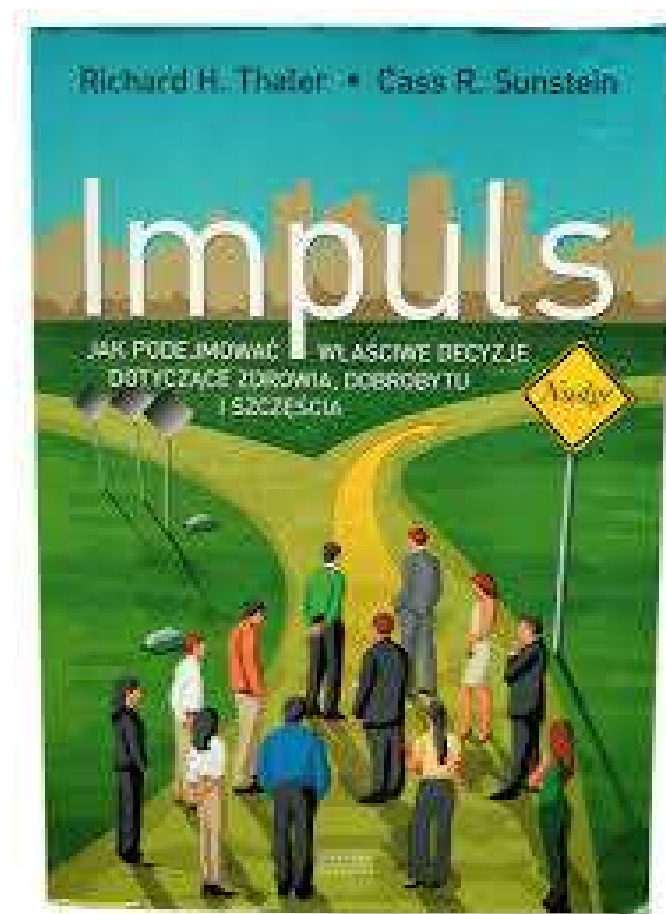
Daniel Kahneman

Noblista z ekonomii

Richard Thaler

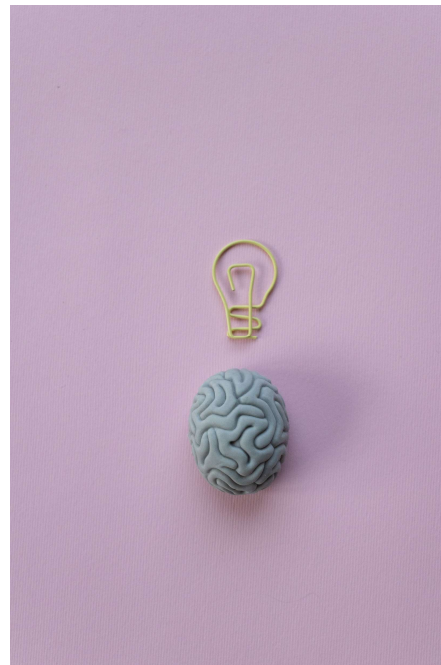

Dwa systemy (tryby) myślenia

Myślenie szybkie

System 1

- Automatyczne decyzje
- Podświadome
- Nie wymaga dużej energii

Myślenie wolne

System 2

- Wymaga skupienia
- Duża świadomość
- Pochłania energię

Dwa systemy (tryby) myślenia

System 1

„Zautomatyzowany”

- instynktowny i intuicyjny
- niekontrolowany
- uruchamiany bez wysiłku
- oparty na skojarzeniach
- nieświadomy
- szybki, afektywny

System 2

„Refleksyjny”

- racjonalny i deliberatywny
- kontrolowany
- wymagający znacznego wysiłku
- oparty na dedukcji
- świadomy
- powolny, rozważny

Dwa systemy (tryby) myślenia

System 1

Co robimy automatycznie

- Zdegustowaną minę na widok czegoś ohydneho
- Oceniamy, że jeden obiekt jest bliżej niż drugi
- Odpowiadamy ile wynosi $2+2$

System 2

Co robimy w skupieniu

- Wsłuchujemy się w słowa konkretnej osoby w tłumie
- Pilnujemy własnego zachowania w towarzystwie
- Wypełniamy deklarację podatkową

Współpraca i konflikt

System 1 i System 2
uzupełniają się i
powinny współ-
pracować, ale
czasem... wchodzą
w konflikt.

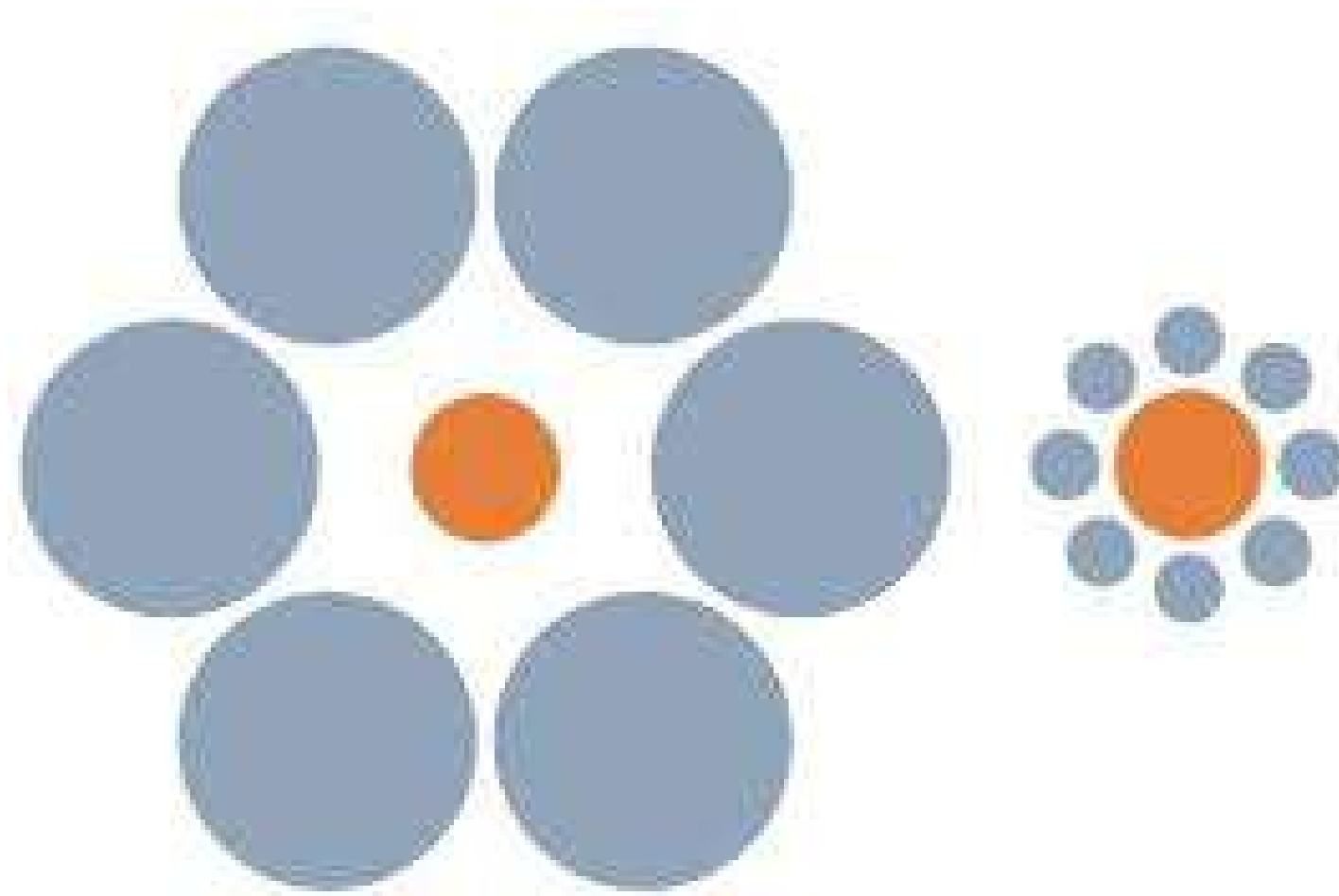

Wtedy zdarza się,
że wpadamy w
pułapki myślenia.

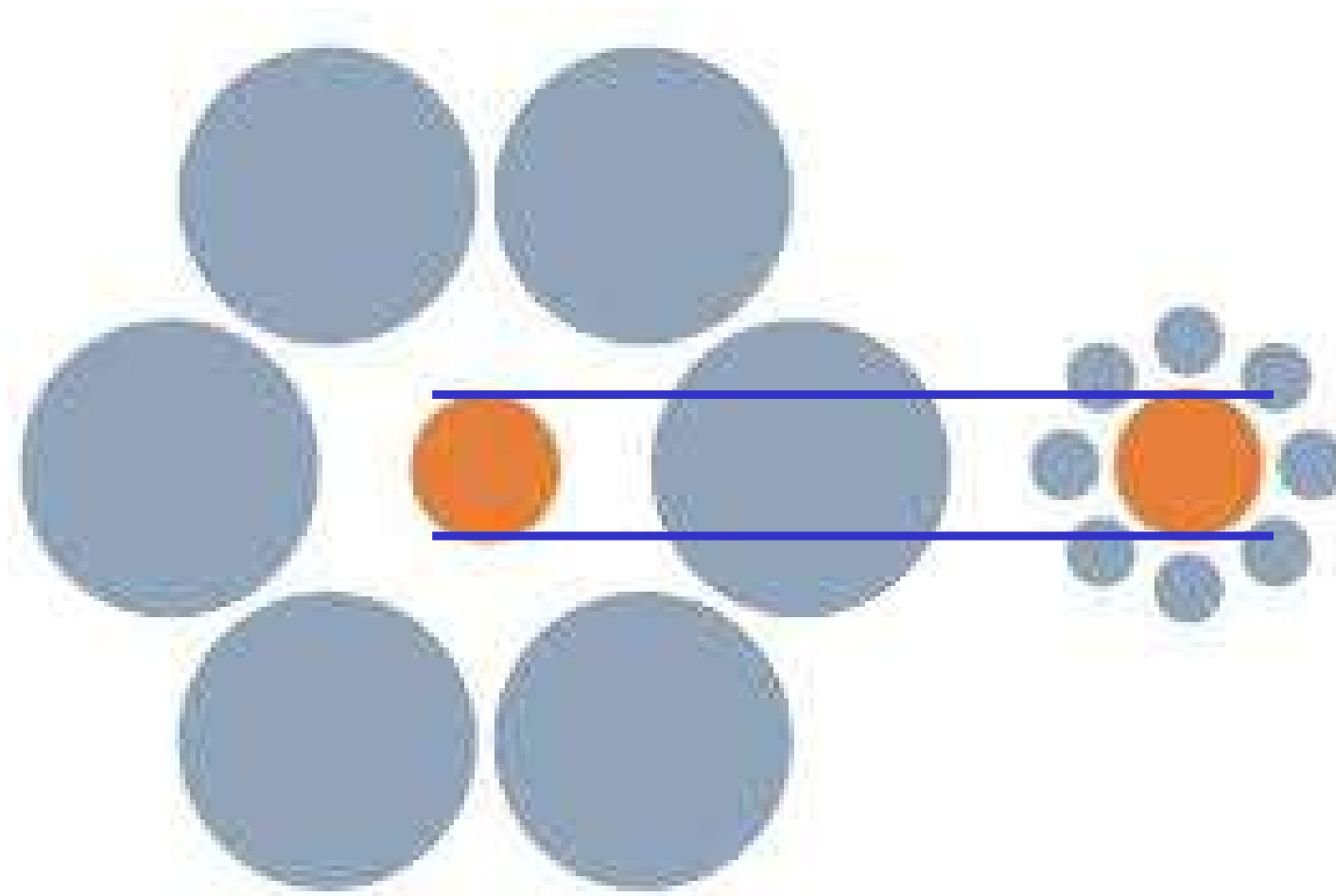
Które kółko jest większe?

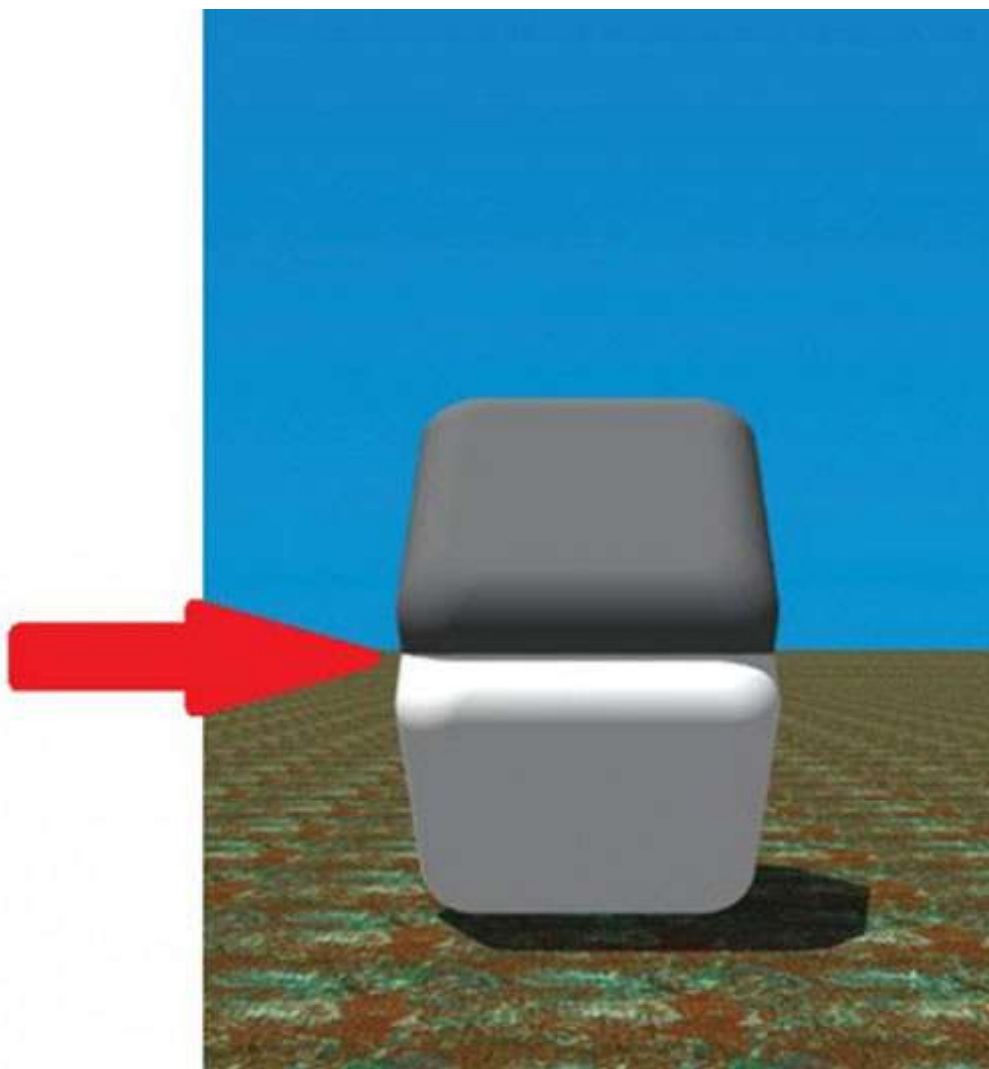

Które kółko jest większe?

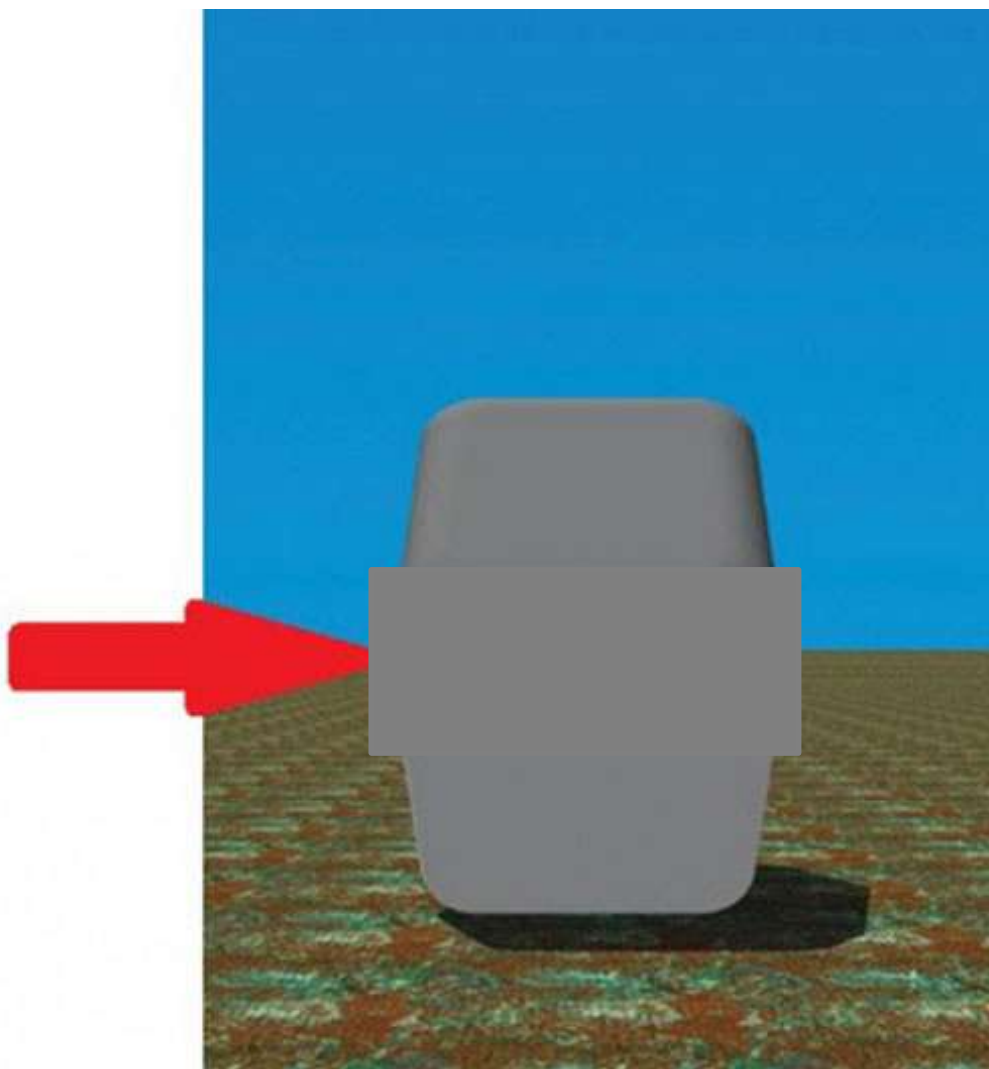

W jakim kolorze są kształty

W jakim kolorze są kształty

W którą stronę zwrócone są konie

To jacy jesteśmy i jak podejmujemy decyzje?

Homo Economicus?

**Podejmuje
racjonalne
decyzje**

**Maksymalizuje
użyteczność**

**Dba o własny
interes i pragnie
się bogacić**

Homo Emotionalis?

**Stosuje skróty
poznawcze**

**Ulega emocjom
i presji
społecznej**

**Jest podatny
na błędy
i zakłócenia**

